Tizennyolczadik évfolyam. 136. szám. Kolozsvárt, péntek, junius 18. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-uteza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona
Félévre . 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona
Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Veszedelmes preczedens?

„A szabadelvü párt soha és semmi szin alatt nem fogja türni, hogy a kisebbség terrorizálja a többséget, mert ez olyan veszedelmes preczedens volna“...

Ilyenforma beszélgetés folyt le az ellenzéki pártok obstrukcziónális kisérlete felett Bánffy Dezső báró, továbbá gróf Tisza István, az örökös reménybeli miniszter között a legutóbbi napokban.

A szabadelvü párt és kormány ez apodiktikus vezéri kijelentés szerint a 16-ik czikkely dolgában semminemü kompromissziumba bele nem megy, mert hát az — veszedelmes preczedenset alkotna, ha a többség a kisebbség által terrorizáltatni engedné magát és az ő kedveért bizonyos engedményeket tenne.

E szerint tehát szó sem lehet sem a 16-ik czikkely elejtéséről, avagy bárcsak oly értelmü módositásáról, a mely az ellenzéki pártokat kielégitené.

Nem lehet pedig azért, mert Tisza Kálmánnak az a nézete, hogy ez a törvényczikkely egyáltalán nem sérti a sajtó szabadságot és mert Tisza István grófnak meg az a hite, hogy a többség által a kisebbségnek teendő bármily engedmény által olyan veszedelmes preczedens(?) alkottatnék, a mely a gróf ur szerint veszedelembe ejtené a szabadelvü pártot.

És mert Bánffy Dezsőnek, a két Tiszának egyező vélekedése módfelett imponál, ergó Bánffy Dezső szilárdul eltökélte magát arra, hogy egy jottát sem enged. Inkább ellenáll minden obstrukcziónak, de azt a szégyent nem ejti a szabadelvü párton alárendeltje a kisebbségnek.

Inkább a halált választja, de hogy ő a háta megett sorakozó óriási többség támogatása daczára egy nehány ellenzéki ember kedvéért az immens többséget megretiráltassa, arra nem vállalkozik, sem ezen sem a más vilagon.

A vezér meghallhat, de a tábor nem adja meg magát.

Nem pedig azért, mert Tisza Kálmán szerint tévednek azok, akik a 16-ik czikkely rendelkezéseiben sérelmet látnak a sajtószabadságra és még nagyobb a tévedésük azoknak, a kik abban a hitben élnek, hogy a kisebbség terroristikus eszközökkel erőt vehet, avagy épen diadalt arathat — a mód felett nagy és veszedelmesen kompakt többségen.

Addig, a mig a két Tisza és az egyetlen Bánffy ebben a kérdésben egyetértenek, addig a kisebbség csak obstruálhat, terrorizálhat, népgyülésezhet, de a többség erős vaspánczéljain át nem törhet semmiféle golyóbis, ha még oly zseniális és energikus vezető is Justh Gyula ur és ha még oly veszedelmes fegyvereket visz harczba az ellenzéki tábor.

A Beksics Gusztáv ellentéteket áthidalni hivatott vádzsüri inditványa, sem Rohonczi Gyula egyeztetési kisérletei, — sem a Chorin Ferencz és társai renitenskedése nem képesek a Bánffy fejéből kipusztitani a Tiszáék által belediktált kijelentéseket. Bánffy és a Tiszák uralván a többséget — már csak azért is törvényerőre juttatják a 16-ik czikkelyt, mert hát ez merőben ártatlan kis czikkelyecske, a mely a légynek sem árt, annál kevésbbé rejt veszedelmet a sajtó szabadságra.

„Nem fogjuk türni, hogy a kisebbség (plane mikor olyan kicsiny) a többséget (a mikor ez meg olyan félelmesen nagy) olykép befolyásolja, hogy ez engedni legyen kénytelen.“

Ez oly veszedelmes preczedens volna, a mely a többség létalapjain ütne rést, ez pedig ebben az esetben arra vezetne, hogy a kormány a maga nagy többsége daczára sem volna képes semminemü javaslatát törvényerőre juttatni.

Hát mi magunk is azt mondjuk, hogy ez a pártérdekre nézve tényleg veszedelmes preczedenst képezne, de viszont azt is hirdetjük, hogy inkább keletkezzenek ilyen preczedensek, semhogy olyan gonosz törvény keletkeznék egy elbizakodott és orránál fogva vezetett többség támogatása mellett, a mely törvény a nemzet közszabadságait és azok sértetlenségét támadja meg.

Ám, ha Bánffy és a Tiszák és a pártjuk nem alkuszik és kompromissumra nem hajlandók, történjék a minek történnie kell.

Az ellenzék küzd a végletekig és küzd minden eszközzel és mindaddig, a mig ereje és fegyverkészlete tart.

Majd meglátjuk a végén, hogy a Tiszáék által képzelt veszedelmes preczedens ártalmasabb-e, vagy pedig az ellenzéki párt kitartása a maga igazai mellett idéz fel a többség pártérdekeire nagyobb veszedelmet.

Majd akkor Bánffy is meglátja, ha igaz volt-e a — Tiszáknak.

Politikai hirek.

Ugron Gábor a parlamentben. Az „F — g“ irja: Ha meg lesz az obstrukczió, a kormány magára vessen, — hogy ismét szembe találja magát Ugron Gáborral. Mert az agyonbeszélés idejére ő is bevonul a Házba mandátum nélkül, csak azzal a megbizó levéllel, melyet a hazafias lelkesedés ad minden jó magyarnak, hogy érvényesitse erejét, tehetségét a nemzet ellenségeivel szemben. Személyesen nem lesz ott, de ott lesz lélekben: beszélni fog — más által. Még pedig ugy, hogy megir egy szónoklatot a 16. §. ellen és ezt a függetlenségi párt egy tagja, a ki épen vállalkozik rá, saját beszédébe szőve, fel fogja olvasni, vagy elfogja mondani, mint Ugron véleményét. Hasonlóképen szándékoznak a Házba vinni Bartha Miklóst és a függetlenségi eszme több künnrekedt bajnokát. Persze, erre csak akkor kerül a sor, ha a kormány erőszakoskodni fog és a 16 §. elbuktatására más ut nincsen.

Az Erdélyben felállitandó katonai nevelő-intézetre vonatkozólag a „M. É.“ a következőket jelenti: Azon időtől fogva, mióta a király-gyakorlatok Erdélyben 1895. év őszén megtartattak, több izben felmerülő azon eszme, hogy a Székelyföldön katonai iskolát állittanak, ugyanezen okból tavaly a honvédelmi miniszter megbizottai lent jártak Erdélyben, Székely-Kereszturon, Udvarhelyen és Sepsi-Szent-Györgyön. Háromszék vármegye már akkor kész volt a legnagyobb áldozatot meghozni, ha az iskola a megye területén állitatik fel. A miniszter által érintett iskola felállitása iránt a jelzett három község között lesz a döntés.

A politikai helyzet.

Budapest, jun. 16.

A „H—k“ irja:

Politikai körökben szárnyra kelt báró Bánffy Dezső több nyilatkozata a függetlenségi pártról s általában a függetlenségi programmról. A nyilatkozatokat a miniszterelnök utközben tette jó idővel ezelőtt Kossuth Lajos Tivadar előtt, a kivel a véletlen hozta össze nyári utjában. Csodálatosképpen eddig senki sem tudott arról, hogy a miniszterelnök régi balközépi meggyőződéséből sokat megtartott; a beszélgetés Kossuth Lajos Tódor és báró Bánffy Dezső titka volt, most egyszerre kipattan a titok s egészen nyiltan beszélnek róla, hogy mily teljes reverenciával viseltetik báró Bánffy Dezső a függetlenségi programmal szemben s e tekintetben minő lojális nyilatkozatokat tett Kossuth Ferencz testvére előtt. — Kossuthék sem dicsekedtek ezzel, nem is Kossuth Ferencz környezetéből származott ki a hir a beszélgetésről s ha arról ma minden politikai körben tudnak, annak meg van a maga czélzata.

Körül-belől a Kossuth-párt ágyuinak a beszegezésére volt tervezve ez a leleplezés, de siker nem követte a merész coupt, a kinek alig lehetett más a mestere, miut báró Bánffy Dezső.

A miniszterelnök a saját mértékével méri az ellenzéki pártokat. Azt hitte, hogy a mint az ő szolgabirákból, ideiglenes nyugdijazott, végkielegitett államhivatalnokokból és bankárokból ujonczozott szükebb körü gárdája inkompatibilitásban, kvótában és minden egyébben szabadon idomitható, ugy a Kossuth-pártnak most legerősebb tüzzel harczoló ifjabb nemzedéke a nagyobb engedmények reményében egyszerre nyomást fog gyakorolni a párt vezéreire s a parlamentben egy aesopusi mesének a tanulságában végződik a sajtószabadság védelmére oly erős alapon megindult, napról-napra szélesebb mederben folyó vita. Egészen haszontalan maradt az ügyesen kivetett csel s éppen e megkörnyékelés fokozza az ellentállás hevét a Kossuth-párton. Kossuth Ferencz, a ki szintén feliratkozott e kérdésben, nem engedhet, mert akármely kompromisszumnak, megalkuvásnak még a szándékát sem hajlandó a párt, a melynek hivei a vidéken ezt a vitát tartják a tiszta vérü ellenzékiség próbakövének.

A kormánypártban erősen találgatják, hogy mi az oka a mindenféle korosztályu és rangsorozatu Tiszák elszánt küzdelmének a sajtószabadság megrontására, holott Tisza Kálmánt még az ujságirók bankettjében egyik leghatározottabb politikai ellenfele, Hoitsy Pál éppen azért ünnepelte, mert daczára annak, hogy a szabadelvüpártban holmi magánbecsület-védelmek örve alatt nem egyszer kisértett a sajtószabadság megnyirbálásának a szándéka.

Tisza ezeket mindig erélyesen viszszautasitotta. Most fordult a helyzet. A Tisza-csoport vezet a sajtószabadság ostromlásában, nem annyira rektivitással, mert egyetlen egy ember sem állott még ki a küzdőtérre, hanem inkább azzal, hogy a mindenre elszánt, de semmi jelentőséggel sem biró szolgabiró és inkompatibilitással szaporitott csoportnak politikai nebezéket akar adni.

Kormánypárti körökben ezt a feltünő jelenséget azzal magyarázzák, hogy Tiszáéknak paktumok van br. Bánffy Dezsővel a választások idejéből s most ők nehezen ugyan, de mégis leszolgálják vállalt kötelezettségök egy részét a miniszterelnök által nyujtott beneficziumok fejében. Ez valószinü és báró Bánffy Dezső az utolsó pillanatban ölelkezett össze Tisza Kálmánnal, Darányi Ignácz közvetitése mellett, Tiszáékat beeresztette a parlamentbe, bár minden előkészület meg volt arra, hogy szorittassanak ki; meg védelmezte őket az inkompatibilitások első sorozatában, a melyet még zajosabb követet, most rajtok a sor, hogy viszonozzák ezeket az engedményeket. És meg is tetszik, legalább látszólag hüségesen.

Ezek a 16-ik §. körül kifejlett helyzetnek a kevésbbé nyilvános mozzanatai. Annyi bizonyos belőlük, hogy kiegyezésnek még csak a reménye sincs, nem is lehet, hanem a harcz folyni fog a végkimerülésig. Első érzékeny sebet fog kapni akkor, midőn a beruházási kölcsönnél az államvasutak titkos adósságai miatt vonják kérdőre.

A krajczár vége.

A pénzügyminiszter osztrák kollégájával együtt, a koronaértékről szóló törvény alapján ezt a közérdekü rendeletet tette közzé a Budapesti Közlönyben:

1. Az ausztriai értékü 1 krajczáros és $^5/_{10}$ (fél) krajczáros rézváltópénz 1898. évi julius hó 1-évvel forgalmon kivül helyeztetik.

Enuélfogva ezek az érmek a magánforgalomban már csak 1898. évi junius hó 30 áig fogadandók el névértékükben, illetőleg az 1892. évi XVIII. törvényczikk XIII. czikkében megállapitott fizetési értékükben, 1892-XVIII. törvényczikk 21. §-ákak b) pontja értelmében.

2. A jelen rendelet életbeléptének napjától fogva a m. kir. állami pénztárak és hivatalok a nálunk meglevő, vagy hozzájuk befolyó ausztriai értékü egykrajczáros és félkarczáros rézváltópénzt többé ki nem adhatják. Ellenben a m. kir. állami pénztárak és hivatalok tartoznak bezárólag 1899. évi december hó 31-ikéig névértékben, illetőleg az 1892. évi XVIII. törvényczikk XIII. czikkében megállapitott fizetési értékben, fizetésképp vagy beváltás végett elfogadni.

1899. évi december hó 31-ike után ezeket az érmeket az állami pénztárak és hivatalok sem névértékük, sem anyagértékük megtéritése mellett többé nem fogadhatják el és 1899. évi decenmber hó 31-ikével az egy krajczáros és félkrajczáros érmek beváltását illetőleg az államnak mindennemü kötelezettsége megszünik.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1897. junius 18.

A régi jó idők.

Minden ujabb nemzedék ajkain ezen szó hallatszik: másként volt minden a régi jó időkben. A Döbrentey lapját fogom egyik szaklapban ösmertetni, melylyel eddig az azon kort tárgyalók néhány sorban bántak el, — tehát ezen lap, mely Kolozsvárt jelent meg 1814—1818 közt, összesen tiz kötetben „Erdélyi Muzeum“ — czimmel, végig lapoztam, a sok érdekes közlemény közt akadtam „társadalmunk balkinövéseit“ ostorozó czikksorozatra Kiss János superintendestől, a mely ugy zengett, mintha csak most irták volna. Van szó benne a fényüzésről, e folytán a családok tönkremeneséről; hosszasan variáltatik mily rosszak a cselédek: „bezzeg régente minden másként volt“, ily gyakori mottóval birálja az akkori állapotokat. Pedig ezen dolgozat kilenczven évvel ezelőtt jelent meg.

Az emberek szokása tehát e tekintetben mindig egyforma. Beh más élet volt régente!... Én azonban e szokásos jelszónak nem hódolok, a régibb korból csakis két jelenséget irigylek: a női viseletet és czimkórságnem levését.

A nő a teremtés legutolsó s egyszersmind legszebb gondolata; a magyar nő és nemzet legutolsó s igy ha nem is a legszebb, de legifjabb tagja az európai család egyetemének. S kétség alá sem hozható, hogy azon örök tavaszt igérő életszin, azon örök derüt mosolygó egészséges kedély, mi a magyar nőnemet jellemzi, a franczia után, egyedül a még életteljes magyar nőnem, s nőnemünk virága, a magyar hajadon kiváló tulajdona; kire méltán reá illik azon mondás, hogy egy rózsa a hajába elég, mert az aranynak nem kell aranyozás. E mondatban van kifejezve a magyar fejék alapgondolata. Innen azon egyszerü varázslat, melyet a magyar fejék, mint egy csillagsugár, mindenkiben akaratlanul is előidéz. Innen volt, hogy a régi hajadon elégnek tartá, ha sima haját két felé fonva szalagba, vállára ereszté: mi a gyermekeket egész korunkig oly igézőkké tette. Ünnepélyes alkalmaknál sem folyamodtak álszépitő eszközökhez, hanem miként az egyszerü szépet kiaknázott görögök, legfelebb égető vassal fürtöket göndöritettek, s kigyó alaku hajtőkkel kontyot idomitottak, bele nehány gyöngyöt vegyitettek, hogy csillagokként emeljék fürtök éjjelét. Vagy ha diszök egész teljében akartak megjelenni, ott volt a gyönyörü fejék — a párta, mely mint dicssugár övedzé a homlokot; az, mit a toroczkai és kalotaszegi leányok korunkra lehoztak, sőt a szászfalusi leányok is, csakhogy az övék magasabb.

Ilyen volt a régi hajadon fej!... I. Sándor czár 1815-ben, a bécsi kongresszus alkalmával leránduit Pestre, egy főuri bál alkalmával azt mondá a szép fejékek láttára: „A magyar nők ugy veszik ki magokat, mintha az egész társaság királynékból állana“. Ez nem volt bók, ez való lehetett.

A magyar hajadont nászas napján felkontyolák s főkötöt kapott!... A főkötöt csak gazdag kontya fedezésére használta. A magyar főkötő előrésze csipkézetből a pártát utánozza, azon hozzáadással, hogy az folytatódik. S a lovagias magyar ugy akarta, hogy a női ékességek legékesebbike, a haj, arany-ezüst szinü csipkébe, csinos kövekbe legyen foglalva, azért fedezi csak a kontyot, azért foly hátul le szalagja, mint szivárvány a sugárban uszó felleges égről.

Midőn a hatvanas évek elején a régi nemzeti viselet megint divatba jött, sok fejtörést okozott: minő kalapot viseltek nőink hajdanán? ... A talányt megoldá báró Bánffy Dánielné, ezen lelkes magyar főuri hölgy. Irodalom, müvészet, politika s minden iránt érdeklődő urhölgy, ki mint hajadon is a kolozsvári 1842-diki országgyülés karzatán minden ülésen megjelent, s Kőváry László nagy nevü történészünk számára, saját kezüleg irta meg a két ágra szakadt Bánffy család törzs fáját ennek kértére — „Erdély nevezetesebb családai“ czimü munkája számára, — s midőn én megirtam két kötetben Erdély ujabb történetét három évvel ezelőtt, annyi uj adatokat mondott nekem el s fogom egy esetleges uj kiadásban felhasználni; ezen magas szellemü uri nő — mint emlitém — megoldá a talányt egy ősi családi képről, csárdás kalap léve a festett nő fején. De találtak oly képet is, melynek fején amazon kalap volt. Az amazon és csárdás kalapok tehát megint divatba jöttek azon különbséggel, hogy a régibb képeken, a törpébb amazon kalapok teteje strucztollal egészen el van öntve. „S meg kell vallani, hogy e kalapok — az akkori lapok leirása szerint — oly igéző szépek, az arcznak oly emelő foglalványai, hogy azok megett Európa kalapviselete távol messze marad.“ Hogy a fülbe valók sem hiányoztak, az önként értetik.

Az amazon kalap viselését, gróf Károlyi György képtárában fedezték fel egy kisebb képen. A Károlyi levéltárban fedezte fel néhai Szalay László történész, a Rákóczy korbeli hirlapok egy számát is, a miből megtudtuk azt is, hogy téves azon állitáa, mintha Bél Mátyás alatt adatott volna ki a legelső hazai lap. Az országban összesen csak két Rákóczybeli hirlap száma találtatott, latin nyelven szerkesztődve épp mint a Bél Mátyásné is 1821-ben, alig másfélévig állva fenn. A Berlini császári levéltárban, Ipolyi Arnold még két Rákóczy lapot fedezett fel. De ezek nyomán megállapittatott, hogy hat évig állott fenn azon lap.

Hogy régi kalapos hölgyet alig lehet festményben látni, az könnyen érthető, mivel valamint ujabb időkben, ugy régente is, kalappal senki ugyszólva nem festette le magát. Azért voltak zavarban 1860-ban a magyar divat bejöttekor, hogy mily kalapot viseljenek hölgyeink a nemzeti viselethez.

A magyar nő öltözet alapelve a háziasság lévén, nem ismerte a változó divatot!... S dicséret dicsőség szépnemünk jobb szellemének, örökszépségü szabását a történelemnek már nem kell magyarázni, mert arra még emlékezünk a hatvanas évekből, számtalan képekben van megörökitve, albumokban az akkori viselet, s igy csak felesleges munkát végeznék a magyar női öltözetek ismertetésével. Csupán a kelmére kell megjegyeznem, hogy az mit sem különbözött a férfiakétól: Bársony, posztó, épp oly közönséges volt, mint a férfiaknál, s amilyen jelenleg a selyem, szőr és lenszövet.

Drága, nehéz kelmét vettek, mert a divat változása nem állt örök harczban a ház szükségeivel; az egyszer elé állitott diszruhát örökség gyanánt hagyták utódaikra. A régi magyar nőnek három rendbeli öltözete volt: egy mindennapi, egy ünnepi s diszöltözete, ünnepélyes alkalmakra. A hatvanas években azonban csak a két első szerepelt a legtöbb háznál.

Háziasság és festőiség soha szerencsésebb összhangzásban ki nem fejtetett, mint a magyar nőöltözetben. Soha ruha a nemzeti szellemet hivebben vissza nem tükrözte, mint a miénk; s mégis a nőnem általános öltözködési ingerét is teljesen kielégitheté.

A másik, ami az emberre a régi időből jótékonyan hat: a czimezés egyszerüsége:... Az atyafiak tizedizig is bátya, öcsém, sógor, koma hitták egymást. Az asszonyokat igy szólitták: „Mint vagyon asszonyom!“ gyermekeit pedig: „Kis uram!“ A leányokat: „Kis asszonyom, vagy Margit asszonynak“ czimezték. S ha legkevesebb rokonságban állt, öcsém, bátyám megszólitással éltek. Később e czimet öcsém uram, bátyám uram, öcsém asszony, néném asszonyra változtatták; mi aztán korunkra itt-ott uram bátyám alakban jöve le. Kik némi függésben álltak, uram, asszonyom czimmel, illették a felsőbbeket. Ugyanazon czimek, mit a francziák maig is megtartot-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

3. E rendelet 1897. évi julius hónap 1 én lép életbe.

Elmulik tehát a krajczár és ellenére a közmondásnak, julius elseje után nem lesz belőle több forint. A kedves kis jószág, a melyet az ősök még a fogukhoz vertek, a melyet az utódok nem igen gyüjtöttek halomra, utolsó napjait éli; Lukács pézügyminiszter temeti és e eselekmény zordságát hiába igyekszik ő excellenciája olyan szép jelzőkkel és értelmezőkkel enyhiteni, hogy „ausztria értékü krajczár" meg „érme", meg „anyagérték". meg „névérték" stb., a kegyetlen igazság az, hogy ezentul hijába kér már tőlünk a kis fiunk egy krajczárt. Azt kell majd válaszolni az embernek: „Eredj, gyermekem, a m. kir. állami pénztárakhoz, de siess, hogy bezárólag 1899. deczember 31-éig odaérj.

Mert aztán már a Lukács se ad krajczárt. A vigasztaló egyébiránt az ebben a krajczár-dologban, hogy nem is igen szorul vigasztalásra; és tökéletesen jó volna a mi állampolgári helyzetünk, ha minden kormányrendeleten csak annyi szomorkodni valónk volna, mint ezen a máin. Váljunk el tehát vigan a mi keservesen szerzett krajczárjainktól és inkább azért sirjon a magyar, hogy forint helyett mindig csak krajczárt szerzett.

Szimon Anna gyilkosai.

Szófia, jun. 15.

A budapesti lapok már sok részletet közöltek Szimon Annának szomoru sorsáról. De a nyomozások, a melyeket Filippopoliszban a legerélyesebben folytatnak, ujabb és ujabb adatokat hoznak napvilágra, a gyilkosság elkövetésére és a gyilkosok személyére nézve.

Boitschev kapitány, a ki tudvalevőleg Budapestről csalta le Bulgáriába a szép Annát, a kit aztán gyermekével együtt nyomorban hagyott, egy bolgár pópának, Georginak a leányát vette nőül s az esküvő után nyomban 1000 napoleondort kapott hozományul. Pár napos menyecske volt még csak a pópa leánya, mikor egy gonosz nyelvü szomszédasszony elárulta neki, hogy Boitschev kapitánynak kedvese és gyermeke van, s hogy csak az 1000 napoleondor kedvéért házasodott meg. Abból fogja eltartani Szimon Annát és gyermekét.

Boitschevné e hir hallatára csaknem megőrült. Kétségbeesésében gyufaoldatot ivott, de a rögtön közbejött orvosi segély megmentette életét.

Boitschev kapitánynak volt egy testvérbátyja, a kinek átadta Szimon Annát, hogy szállitsa el Filippopoliszba. Ott egy majorságban nyugodtan élélhet gyermekével. A szegény teremtés hitt a csábitónak s elutazott vele Filippopoliszba, a hol a Fehér szállodában idegen név alatt vettek lakást. Boitschev bátyja itt a legdurvább módon bánt Szimon Annával. Egy pinczérfiu ép egy ily brutális jelenet alkalmával lepte meg őket s ekkor kijelentette Boitschev nagybátyjának, hogy álneve daczára, jól tudja, hogy kicsoda. A fiatal pár erre nyomban kiköltözött egy másik szállodába. Két nappal később eltünt Boitschev kapitány bátyja Szimon Annával s az előbbi szálloda pinczérével. Csak annyit tudtak az eltünésről, bogy egy bérkocsi állt meg a szálloda előtt, a melyben két férfu ült s ezek magukkal vitték Szimon Annát.

Pár napra rá Szimon Annától egy ismerős filippopoliszi család Bécsből kelt táviratot kapott, melyben a leány azt jelenti, hogy szerencsésen Bécsbe érkezett. Ez volt az a hamis távirat, a melyet a nyomozás tévutra vezetése czéljából fabrikáltak.

Azonban néhány idegen, a ki szintén ismerte Szimon Annát, ugy a rendőrségnél, mint az osztrákmagyar konzulátusnál sürgette az erélyes vizsgálatot a leány titozatos eltünés tárgyában. Támaszpont erre volt elég, mivel Szófiában és Philippopoliszban is sokan tudták, hogy Boitschev kapitány szeretne örökre megszabadulni kedvesétől.

Az osztrák-magyar főkonzulátus a legnagyobb erélylyel keresztül is vitte az itteni hatóságoknál az ügy szigoru megvizsgálását. Benev belügyminiszter azonnal megbizta dr. Zagorov felügyelőt a vizsgálat vezetésével és Zagorovnak sikerült is rövid idő alatt e ritka büntény valamenyi részesét megcsipni és letartóztatni.

Megállapitották, hogy filippopoliszi rendőrprefektus, Nobilics, egy Iliev Bogdán nevü rendőraltiszttel a főrészesei a gyilkosságnak. Iliev Bogdán egy maczedoniai ember, a filippopoliszi fejedelmi palotában volt alkalmazva őrszolgálatra. Nobilics rendőrprefektus, a ki szintén több évig szolgálta Ferdinánd fejedelmet mint kurir, rábeszélte Ilievet, hogy polgári öltözetben férkőzzék Szimon Annához és kloroformmal ölje meg, aztán vesse hulláját a Marica folyóba. A rendőraltiszt ezt a megbizást pontosan teljesitette.

Ugy látszik azonban, hogy még más előkelő személyiségek is krompromittálva vannak. A „Zuawe" czimü lap ugyanis azt jelenti Filippopoliszból, hogy a kloroformot egy filippopoliszi patikából vették Jankulov dr. receptjére. Dr. Jankulov pedig a filippopoliszi nemzetgyülés és az unionista lub elnöke.

A legujabb hirek szerint ugy a rendőraltiszt, mint a kocsis, a ki Szimon Annát a Marica partjához vitte, mindent bevallottak. Most már Boitschev, ennek bátyja, Nobilics rendőrfőnök és Iliev fogságban vannak.

Megbizható hirek szerint, Szimon Annát tiz kilométer távolban Philippopolistól ölték meg. Kloroformmal elkábitották, azután levetkőztették és a vizbe dobták. Ruháit Nobilics házában egy kutban találták meg.

Boitschev kapitány szerencsétlen felesége, arra a borzasztó hirre, hogy férje a gyilkosságban részes, ismét öngyilkosságot követett el. De sikerülni fog őt ujra életben tartani.

T—u.

Sport.

A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tud. egyetem testgyakorlati ügyosztályának az 1896/7 tanév II. félévében teljesitett oktatás eredményei: Az egyetemi torna és vivóteremben heti 9 órán át felváltva a kezdők (3 csapatban 42 egyén), haladók (9 órában 49 egyén), képzett vagy versenyvivók (heti 12 órában 17 egyén) csapatai működtek. A kard-, tőr-, ökölvivásban a katonai rendgyakorlatok, szabad-, fűzérgyakorlatokban, szertornázásban és a birkózások különböző nemeiben iskolaszerü oktatás adatott és pedig a kardvivásban heti 30 órában a Keresztessy magyar iskolában és az olasz magas iskolában, a vitőr vivás heti 3 órában lyoni rendszerben, az ökölvivás pedig angol és hollandi rendszerben gyakoroltatott, heti 4 órában

A vivóteremben összesen beleszámitva az egyetemi tanár urak heti 12 óráját is 49 óra tartatott. A tornateremben. a.) csoportban 27 egyén, b.) csoportban 56 egyén, egyenként a csoportok 3 csoportra felosztva, dolgoztak heti tizenkét órában. — Az előtornászok, csapatvezetők, és tornatanitói pályára készülők oktatására, heti 4 óra volt megtartva. A katonai rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok, versenybirkozások, társasjátékok, labdajátékok, valamint a gyalog kirándulások, kerékpározás, s február márczius hónapokban a korcsolyázás is figyelembe részesült ünnep s vasárnap délutánonként, valamint az egyetemi szünnapokon gyakorlatott. Az 1896/7 tanév II. félévében a korcsolyázás, lábszánkó (skie), kerékpározás, gyalogkirándulások óráit nem számitva, utóbbiak eredményeit távolság mértékben fogjuk kifejezni, következő eredményre jutottunk.

Az 1897. év február havában 130 órán részt vett 3060 e. hallgató, átlag 62. 1897. év márczius havában 260 órán részt vett 18460 e. hallgató, átlag 71. 1897. év április havában 135 órán részt vett 7965 e. hallgató, átlag 59. 1897. év május havában 251 órán részt vett 15060 e. hallgató, átlag 60. 1897. év. junius havában 125 órán részt vett 2625 e hallgató, átlag 21.

Összesen 901 órán részt vett 47,170 e. hallgató, átlag óránként 33. Legtöbb tornász volt márczius hó 27-én (69), legkevesebb április hó 10-én (14). Legtöbb vivó volt február 27-én (66), legkevesebb május 29-én (16). A kolozsvári Ferencz József tud egyetem testgyakorlati óráin az 1896—7 tanév II. félévében (február hó 1. junius hó 15-éig terjedő időszakban) 100 egyetemi hallgató átlagos életkora 21 év 2 hó; átlagos magassága 169 cm.; testsuly gyarapodása 4 ½ kgr.; mellbőség nagyobbodás 3 cm.; tüdő térfogat nagyobbodása 255 □³ cm.; jobb kéz csukló vastagodás 4 mm **Átlagos erőemelkedés 22 erőpont.** Április és május hónapokban összesen 14 kirándulást rendeztünk (8 kerékpáron, 6 gyalog). Részt vett ezeken összesen 126 egyetemi hallgató a vendégeket nem számitva, átlag 8 egy-egy kiránduláson.

A kerékpáros kirándulásokon 360 km. ut lett letiporva, átlag óránként 18 km. sebességgel, átlag egy-egy kirándulásra 45 km. esett. A gyalog kirándulásokon 192 km. lett bejárva, átlag óránként 5 km. sebességgel, átlag egy-egy kirándulásra 32 km. jutott. Hogy e félévben rendezett kirándulások száma nagyobb eredményt nem mutatott fel, sőt kevesebbet, mint a mennyi kivihető lett volna, onnan van, mert a fölkarolt labdajátékok az ünnep és vasárnap délutánokat igénybe vették, de leginkább onnét van, mert a tavaszi esős időjárás sokszor megsemmisitette azokat. Labdázás csak 9 izben volt 42 e. hallgatóval. Ezt is gyakrabban és nagyobb részvétellel lehetne üzni, ha rendes játék terünk volna.

Kiemeljük e helyen, hogy a tornászcsapatok vezetésében Garzó Béla, Szentesi Tóth Kálmán, Praesenszky Sándor; a vivó csapatok vezetésében pedig Mózsa József, Madaras József, Nestor Kamill és Krenner Miklós egyetemi hallgatók és Páska Zoltán, Kükemezey Árpád vivómesterek, minden erőiket s tehetségüket összpontositották, hogy csapataik gyakorlati képzettségét magasabbra emelhessék. — Végül felemlitem, hogy 37 e. hallgató lett a kerékpározás terén kiképezve. Egy erős vivó csapat részt vett a nagyváradi, kolozsvári vivóakademiákon és a helybeli torna-vivó egylet 25 éves jubileumi ünnepélyén.

Kelt, Kolozsvárt, 1897. junius hó 16.

Vermes Lajos.

A vizsgák.

Kolozsvár, jun. 18.

Mikor a főtéri torony öreg órája elkongatja reggel a hetet, — nemsokára sajátságos képe lesz az utczának. Ezt a képet csak ilyenkor látjuk. Vonzóbb, poetikusabb és ünnepélyesebb mindannál, a mit rendesen utczán észlelhet a szemlélődő ember.

Mindenünnen gyermekcsoportok bukkannak elő, és első tekintetre feltünik, hogy ma a fiuk nem olyan pajkosok és a leánykák nem olyan fecsegők és kiváncsiak, mint máskor.

Más alkalommal a fiuk klassikus ügyességgel ögyelegnek, lopják a napot a kirakatok előtt, majd üzik egymást, olykor verekednek, — de ma mindannyi komoly és meghatott.

Valamennyien ünnepélyesen vannak öltözve. Honuk alatt egész csomag könyvet czipelnek, sietve lépdelnek, halkan társalognak és egymásközt a vizsga esélyeit mérlegelik.

A leánykák a szelidségnek mintaképei. Ünneplőbe vannak öltözve s kezeikben friss illatos virágcsokrokat visznek. Némelyik egész rózsa koszorut czipel, hogy a vizsgatermet virágdisszel czifrázzák fel.

A vizsgák nyolcz vagy kilencz órakor kezdődnek s igy ez órákat megelőzőleg vonul a gyermek világ a „nagy próbára". Komoly urak, tudós professzorok és okos tanitónénik előtt kell bemutatni a „tudomány"-t a kik szintén ünnepélyes külsővel és ünnepélyes arczczal jelennek meg az emberi szeretet és tanügy nevében, — meghallgatni Magyarország „jövő"-jét a tudományokban való jártasság iránt.

Az iskola udvarán élénk sürgés-forgás van. Lassu zsongássá lágyul az éles lárma s az apró szivek sajátságos izgalomtól dobbannak meg.

Mikor aztán üt az óra, bevonulnak a felvilágozott terembe.

Az unalmas, egyhangu, kopott tanterem is ma olyan hangulatos, rózsaillat száll a levegőben s a kifüggesztett földabrosz, a komor fekete tábla, mintha barátságosabban mosolyogna.

És mégis sajátságos szorongás feszíti az apró kebleket. Ma sokat, ma mindent kell tudni.

Ma már nemcsak a tanitó urnak, de egész publikumnak ki kell vágni a tudományt, a melyet csaknem esztendeig szedegetett össze a tankönyvek — olykor sovány — szellemi kapitálisából.

Egyszer aztán nyilik az ajtó. Érkeznek a bölcs és komoly tudósok. Elég nyájasok ugyan, de még is félelmetesek és a mikor kiszólitják az embert (hogy már annak mondjam a gyereket), ugy tünik fel neki, mintha egyszerre a sik tengerre dobták volna ki, melyen csak a vizsgatárgyak tudása nyujt mentő csolnakot számára. A pajtások nem sughatnak, a könyvébe nem pislanthat bele. Egyedül van, egészen egyedül, hol a hozzá intézett kérdések özöne elnyeléssel fenyegeti.

De hiszen egyszer csak vége lesz ennek is. Csak kievez valahogy s midőn ismét helyére ül: leszakad róla a nehéz kő és eltünik a lidércznyomás.

Most már más érzelmek lépnek előtérbe. A vakáczió aranyos álma ime valósulva jelenik meg előtte. Még akkor is szép volt az, mikor csak álmodott róla, de mennyivel szebb most, midőn már olyan közel van, hogy csak a kezét kell utánna kinyujtani. Szinte ujong és tapsolni szeretne a pillanatnak, mikor vége van az iskolai évnek. A szabadságra született ember ösztönszerü rajongása ez, mely senkit sem hagy érintetlenül. Annál közvetlenebbül nyilatkozik a gyermekek szivében.

És a mint vége lesz a nagy munkának, milyen édes lesz a pihenés és háboritlan a szabadság élvezése.

Csak, csupán egyetlen rém lebeg a vizsgák boldogsága felett, mely ha lecsap a szegény gyermekre, keserüséget csepegtet az örömpohárba. És ez a veszedelmes rém a secunda, melyet a mai modern gyermek 4-es és 5-ös név alatt emleget fiatal lelkének teljes gyülöletével.

Tüske Pál.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 18.

— **Urnapja.** A rom. kath. egyház egyik legnagyobb ünnepjét: U r n a p j á t mely az oltár szentség tiszteletére van rendelve, — tegnap nagy fénynyel ünnepelték meg a kolozsvári r. kath. plébánia templomban. A templomot ez alkalomból zöld lombokkal, az oltárokat viságokkal ékesitették fel. Az ünnepélyes nagy mise d. e. 9 órakor vette kezdetét. Ezt megelőzőleg vig zeneszó mellett vonult fel az 52-ik gyalogezred egy százada a templom térre, a helyezkedett el a bejárattal szemben. Az ünnepség óriási közönséget hozott össze. A templom már jóval 9 óra előtt szorongásig megtelt ájtatoskodó közönséggel, a főtéren pedig ezrével állott a közönség, várva a körmenetre. Az ünnepi misét fényes segédlettel B i r ó Béla apátplébános mondotta. A körmenet 10 óra után indult ki a templomból, részt vettek benne r. kath. főgymnasiumi ifjuság, a belvárosi leányiskola növendékei, az egyes ipartársulatok zászlóik alatt és tengernyi közönség. Menet alatt a katonazenekar indulókat játszott, a diszszázad pedig mindenik oltárnál az evangelium lemondása után sortüzet adott. A ünnepség pompás időben vette kezdetét, mikor azonban a menet a második oltártól kiindult hirtelen sürü zápor omlott alá, mely egyszerre szétrebbentette a közönséget, s csak a papság, a katonaság és kevés ájtatoskodó vett részt a további körmenetben, mely jóval 11 óra után ért véget.

— **A plébános ebédje.** B i r ó Béla a kolozsvári r. kath. egyházközség népszerü apátplébánosa tegnap is, mint a megelőző években U r n a p j a alkalmából fényes ebédet adott, melyre Kolozsvár előkelőségeit szokta egybehivni. Az ebéd a plébánia lakban folyt le. Két egymás mellett fekvő teremben voltak az asztalok felteritve. Jelen voltak a derék házigazdán kivül többek közt: dr. Groisz Gusztáv orsz. képv. főgondnok, dr. Farkas Lajos egyetemi rektor, Szvacsina Géza polgármester helyettes, Páll István kanonok, dr. Csiky Viktor, dr. Haller Károly, dr. Szamosi János egyetemi tanárok, Kozma Gyula kir. főügyész, Lázár Aurél főügyészi helyettes, L á s z l ó János görög katholikus esperes, P a p D e m e t e r tábori lelkész Pollák Lajos államvasuti felügyelő, Bocskor Mihály táblai biró, Dorgó Albert kir. könyvjegyző, dr. Hám Sándor, Russel Károly kegyesrendi igazgatók, Orbók Mór tanitóképző igazgató, Vörös Sándor gazd. tan. igazgató, Dobál Antal, dr, Gergely Albert, Boross Lajos Tamási S. ügyvédek, Deák Pál főkapitány, dr. Szabó Gyula, dr. Nagy Mór, Salamon A. tanárnok, dr. Benel János, dr. Máli István, dr. Farkas Géza orvosok, Gyarmathy Miklós intendáns, Jenöffy Jenő erdőfelügyelő, Korbuly Bogdán bankigazgató, Imre Mark szentferenczrendi ház főnök, Kozma ferencz kir. tanfelügyelő, Réti Márton k. főelemi isk. igazg., Benigni Sámuel, Bak Lajos, Csernyánszky Lajos, Ferenczi Ignácz iparosok, Hory Béla árvaszéki elnök, Polez Rezső tüzoltó parancsnok, Hosszu Teofil birtokos, Kovács József jav. int. igazgató, Benel János ny. adótárnok, Csiki Manó alszámvevő, Kertész György tanár, Hegyesi Vilmos és Petrán József a sajtó képviselői, stb. A gazdagon megrakott asztaloknál a vendégek d. u. 2 órakor elhelyezkedve kezdetét vette az ebéd, melyet a házigazda czendes imával vezetett be. A harmadik fogás után megkezdődtek a pohárköszöntések.

Az elsőt Biró Béla apátplébános mondotta ékes szavakkal és mindenkinek a figyelmét lekötő beszédben a k o r o n á s k i r á l y r a. — A köszöntőt állva hallgatta a társaság és háromszoros éljenzéssel fejezte ki hódolatát az uralkodó iránt. A második toasztot doktor G r o i s z Gusztáv főgondnok mondta. Igen sikerült allegoriát állitott fel a lenyugvó és a felkelő napról s ennek kapcsán éltette Lönhart Ferenez püspököt (a lenyugvó nap) és gróf M a j l á t h Gusztáv segédpüspököt (a felkelő nap). A társaság lelkesen és perczekig tartó éljenzésben tört ki a főgondnok ékes beszédje után. Dr. H a l l e r Károly az igazgató tanács elnöke és

---

tak, hol az uram, asszonyom, kisasszony czimzés által senki sem érzi bántva magát. És e czimzés a nagy urak közt is fennállt.

Az ország zászlósai t e k i n t e t e s e k n e k czimeztettek, később I. Ferdinánd alatt nagyságosak lettek, a nemesek pedig lassanlassan föl vették a tekintetes czimét. Utóbb egyes főurak is megkapták a nagyságos czimet. Erdélyben A p a f i alatt csak tizenegy nagyságos ur volt. A grófi és bárói czimek Németországból jöttek hozzánk is át. Erdélyben azonban a nemzeti fejedelmek alatt ezen czimzés még nem volt szokásban. Magyarországon is csak a 17-ik században kezdett divatba jönni, a Habsburg házbeli királyok kezdték osztogatni. Az erdélyi fejedelmek is kezdetben csak nagyságos czimmel illettettek, Báthori Zsigmond és Bethlen Gábor már fenséges czimet használtak.

Igy léptük át a századot, midőn a hivatalok mind sürübb felállitásával, hazánkba is bejött a pedáns nagy fokozati osztályzat, ugy, hogy ma már minden valamire való ember, nagyságoltatja magát. De hogy mi jogon, azt ő sem tudná megmondani. Jaj annak a fiunak, a ki egy uri nőt véletlenül tekintetes asszonynak czimezne. Pedig bármit is mondjanak, ennél szebb elnevezés nincs. De mert ezen egyszerü és szép czimezés az emberek legtöbbjét sérti, legokosabb Brassai bácsi példáját követni, a ki még a hallgatóit is az egyetemen megnagyságolta. Eljön ezután valaha az az idő, midőn annyi nagyságos lesz a hazában, hogy megint visszatérnünk a tekintetes czimhez. Gróf Zichy Jenő máris tekintetesnek czimezteti magát, tekintve, hogy a magyar ember mindenben szereti utánozni a mágnásokat, nem lehetetlen, a példa követésre fog találni. A hivatalnoki karnál egyelőre a reform hatni ugyan nem fog, mert azt hiszik, hogy állásuknak tekintélyt a rang ad s nem a szakképzettség. Hanem hát számuk összesen hatvanezer lévén, törpe kis kissebbség az ország millió lakóival szemben és igy ha a birtokos osztály megelégszik majd az egyszerü tekintetes czimel, ők sem fognak annyit hivalkodni czimjeikkel.

A régi jó időkből azonban nem irigylem a szellemi munkálkodás hiányát.

Irók mindig voltak, de a lakosság nagyon ügyelt arra, hogy kezeit ne piszkolja könyv lapok forgatásával. Társadalmi mozgalmakról szó sem volt, a mig Széchenyi föl nem lépett, evés ivásból állott a mult századbeli társadalmi élet. Azelőtt a nemesség mindegyre fegyverre kelt, hát ez pótolta a szellemi munkálkodás hiányát, de a mult században már nem volt örökös fegyver zaj, és igy sivár volt a társadalmi élet, a mely csak disznó tórok rendezéséből állottt. Még e század 30-as éveiben is — öreg emberekről hallottam — a diákság teszem fel abban találta Kolozsvár gyönyörét: hogy vasárnaponként jól el páholta a csizmadiákat, máskor meg amazok páholták őket jól el. Igy ment ez más városokban is.

A leányok nevelése egészen a nőket illette. Ugy látszik háziasan folyhatott ez, máskülönben a leány nevelés részleteiről keveset tudunk. A fiuk nevelésénél az elv az volt, hogy belőle derék tisztviselő, vitéz katona váljék; a nagy résznél a tudományos képzettség csak másodrangu kérdésnek nézetett. Mihelyt haza ment, azonnal félbe hagyta az iskolát, gazdálkodik, vadász és lovagol. Nagy szerepet játszott a férfiakánl a semmit tevésre a pipázás is!... megvan örökitve leirásokból, mily rémséges nagy pipákból dohányoztak a férfiak, napokig szájukban tartva azt. Természetesen, én csak a mult századról szólok, mert ezelőtt nálunk Erdélyben még általánossá sem vált a füstölés. A dohány leveleket Nicot füvész fedezte fel 1560-ban Amerikában. Erdélyben a dohányzás kezdete 1658-ra esik, mint a mikor négy évig füstölték dohánynyal és porral Erdélyt a törökök.

Egyelőre a papiszékek keményen tüzeltek ellene, minek természetes következése lett a titokban pipázás, vonva maga után számtalan égéseket. 1670-ben a törvényhozás is sikra szállt, kimondták, hogy kik dohányt vetnek, földjüket elvesztik; azokra pedig kik szivják, főtisztekre 200, regálistákra 50, birtokosra 30, egyházi nemesre 12, jobbágyra 6 forint birság vetendő. Ily hasonló törvény czikkekkel sem mentek semmire, a dohányzás terjedt, a végin már csak a népet büntették. 1690-ben ily panaszok hangzottak el az ur szággyülésen: „Megtiltottuk ugyan, de a büntetéssel a tisztek abutáltak, és midőn a szegény embereket exqeuálták volna is, egyfelől a szegény embernek marháját hajtották, másfelől a pipa a szájokban volt". Igy küzd a törvényhozás az élettel!.

A nemzeti fejedelmek után alkotott főkormányszék a dohányárulást egy görögnek haszonbérbe adja, tehát bizonyos monopolium kezdődik, s mégis a szépen két három forintot csikartak a tisztviselők, mig a tisztviselők s gazdagabb körökben a pipázás egész házában széltiben folyt, mig nem 1702-ben gróf Bethlen Miklós kanczellár a főkormányszékhez erélyes iratot intézett, melyben megirja: „Hogy emberi és isteni jogszerüség ellen van, miszerint a szegény népet büntessük, mig a dohány haszonbérbe adása, s folytonos pipázás által a hatalmosok a törvényt a „eltörölték".

A beadványt eredmény követte, a dohányozás csak az utczán való pipázásra és gyülékony épületek közé terjedt ki. A dohány fontja a mult században négy krajczár volt. A szivart csak is 1830-ban hozá be Páris.

Hogy a könyv olvasás mennyire nem volt el terjedve, illusztrálja egy nagy ur gazdag földbirtokossal történt esete, a Kisfaludy Sándor idejéből, midőn megjelent „Himfy"-szerelme. Pesten nagy vásár lévén a nadrágosok szokott vendéglőjükben összegyülve ősi szokás szerint ittak s politizáltak. Egyszer fiatal ember föláll s kezd az akkor divatos Himfyből szavallani. De meg neked! Nyomban rá föláll egy öreg ur, folytatja a szavallást. Általános bámulat, mily olvasott férfiu ez. S a végin kisült, hogy folyvást tanult ez irói termékből, miszerint olvasottságát fitogtassa. Tehát általános szenzációt keltett az, hogy valaki ösmer egy irói terméket.

E század első három tizedén át, alig volt olvasója azon néhány hirlapnak, ez kitünik panaszkodásaikkből. Az utazás valódi gyötrelem volt Kolozsvárról a szomszéd Tordáig más fél nap alatt mentek el.

Szóval oly kietlen volt az akkori élet, hogy cseppet sincs mért vissza kivánni a régi jó időket,

Ürmössy Lajos.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tagjaira köszöntött. Ezután dr. Farkas Lajos egyetemi rektor állott fel és általános érdeklődés mellett mondott egy olyan mély tudásu és klassikus becsü beszédet, a mely az egész társaság figyelmét lekötötte és elméjét még sokáig fogja foglalkoztatni. Beszéde végén Biró Béla plébánosra emelte poharát. Perczekig éljenezték és tapsolták a kitünő szónokot és a felköszöntött házi gazdát.

Ezeken kivül felköszöntőket mondtak még: dr, Szamosy János dr. Groisz Gusztávra, Páll István dr. Farkas Lajos rectorra, Szvacsina Géza a papságra dr. Benel János Páll Istvánra, dr. Groisz G. Páll Istvánra, dr. Benel J. dr. Groisz Gusztávra, Páll István a kir. főügyész Biró Béla a városi hatóságra dr. Groisz G. a gr. kath papságra, Kováts J. Brassaira, Biró Béla a hadseregre Polcz Rezső Gyarmathy Miklósra, utóbbi a tanitókra Benigni S. a polgármesterre, Szvacsina Géza Kozma Ferencz tanfelügyelőre, Gyarmathy M. a tüzoltóra Kozma Ferenez, Biró Bélára, Salamon Antal Renigni és Hallerre, Pál István, az orvosi karra, dr. Benel János, Petrán Józsefre, mint a sajló képviselőjére, Kozma Gy. Tamás Sándorra, Pap I. az egyházfiakra, Vörös Sándor, Biró Béllára, dr. Nagy Mór, Vörös Sándorra, stb. Az ebéd alatt mindvégig emelkedett hangulat uralkodott. A társaság nagy része hat óra után oszlott el, mig egy kisebb rész még késő este is együtt volt s élvezte tovább a jeles házigazda páratlan vendégszeretetét.

A kitünően sikerült ebéd étlapja következő volt:

Király leves csigatésztával.
Fogas tartármártással
Tüzdelt bélpecsenye
Kürtőskalács
Töltött zöld káposzta
Pipe sült kovászos ugorkával
Pulyka fánk
Cseresnye, Sajt
Vegyes Creme.
Kávé.
BOROK:
Asztali, rózsamáli
Finom vegyes, ménesi
Pezsgő.

— **Adó.** Kolozsvárt az adó olyan nagy értékü, hogy annak terhét a polgárság már nem birja. Az aránytalan adó miatt a legszorgalmasabb iparosoknak, a legtörekvőbb polgároknak meghiusul minden küzdelme, hogy felvegye a versenyt a külföldről beözönlő iparárukkal szemben. E tarthatatlan helyzeten való javitás czéljából nagyobb szabásu akczióra készül a polgárság. Ennek részleteit közelebbről ismertetni fogjuk.

— **Brassai bácsit ujabban üdvözölték:** Br. P. Horváth Kálmán, Zsuk, Az evang tanitó testület, Nagy-Szeben. Benke István tanár, S.-Szt. György, doktor Vajda Emil tanár Sz.-Udvarhely, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Gál Jenő kir. táblai biró, Tisza László Karlsbád, özv. Csegezi L.-né Segesvár, Mentovich Gyula Sz.-Udvarhely, Agh Ferencz Bánffy-Hunyad, Toroczkó-Szent-György község, özv. br. Apor Károlyné, Csiki István tanár Sz.-Keresztur, Makay István pápai ref. főisk. tanár, Végh Lajos posta és távirda főtiszt, Pécs, Kom Maria Grátz, Pethő Piroska Homorod Héviz, Erkel család Gyula, dr. Istvánffy Gyula Budapest.

— **Jubileumi tánczvigalom.** A tornászok tánczvigalma tegnap mind anyagilag, mind erkölcsileg fényesen sikerült. A mulatságról részletes tudósitást kaptunk. E tudósitást tárgyhalmaz miatt holnapi számunkban adjuk közre.

— **Tornavivó egylet** csarnokának korszerü berendezése javára adakozni, illetve a tegnap esti tánczmulatság alkalmával felül fizetni kegyeskedtek: Id. br. Bánffy Jánosné urnő az egylet alapitó tagja s az ünnepély védnöknője 100 frtos részjegyét felajánlotta, azonkivül 20 frt, készpénzt adományozott. Merza Lajos védnök 20 frt, Toczauer Ödön 15 frt, Peielle Róbert alelnök 18 frt, Fekete Gábor, kir. táblai elnök 10 frt, Kiss Sándor igazgató 10 frt, dr. Bogár Kálmán 5 frt, br. Feilitzsch Arthur, Strohoffer hadnagy 1—1 korona, dr. Kuncz Ignáczné 2 frt, Kőváry Mihály 2 frt 50 kr., dr. Meltzl Hugó 2 frt, Inczédy Sámuelné 1 frt 50 kr., Szvacsina Géza h. polgármester 5 frt, dr. Kádár János 1 frt, Sándor Imre 1 frt, gr. Teleki László 5 frt, Siklódy István Brassó 2 frt 50 kr., Pap László, Kabdebó István, Bóos György Kis-Borosnyó, Miklós Lajos Brád 1 frt 50 kr. Fogadják a nemes szivü adakozók hálás köszönetünket. A tornavivó egylet ünnepr. bizottsága.

— **Dévai torna verseny.** A Déván tartandó kerületi tornaverseny, mint nekünk irják, rendkivül érdekesnek igérkezik. A verseny nagyszabásu lesz; részt vesznek azon a kerületi iskolák növendékei. Kolozsvárról a tanitó képző intézet növendékei mennek ki a versenyre, Gspann Károly torna tanár vezetése alatt. A verseny különböző játékokkal lesz egybe kapcsolva. Ezek között a ref. gimnázium négy növendéke Veress Ferencz, Török Kálmán Vékony és Almády István fognak érdekesebb erőmutatványokat produkálni. Kiséri őket Vermes Lajos és Kükemezei Árpád. A tornaversenyek birálatára alakitott jurybe Kolozsvárról fel kérték Kuszkó Istvánt a kolozsvári tornavivó intézett titkárát. A versenyt Piskire és Vajdahunyadra nagyobb szabásu kiránduláa fogja követni,

— **A vizgyüjtő telep kibővitése.** A kolozsvári vizvezeték és csatornázási vállalat a következő ajánlatot adta be Kolozsvár város tanácsához. „Bátorkodunk a Tekintetes Tanácshoz ajánlatunkat a következőkben beterjeszteni. A jelenlegi fásbereki Vizgyüjtő telepnek alapos kibővitése, kitakaritása, az összes munkálatoknak kiviteléről egy pontos helyszini rajz, részletes terv, müszaki leirást és kölcségvetést megrendelés folytán elkésziteni hajlandók vagyunk oly formán, hogy a fatelep és fausztatás is alkalmas helyen megmaradhasson anélkül, hogy az a Vizbeszerző telepnek kárára lehetne. Ezen fentemlitett előmunkálatokat, rajzokat, terveket, müszaki leirást és részletes kölcségvetést, 2000 forintért elkésziteni és benyujtani elvállalnánk azon kikötéssel, hogy ha ezen tervezet munkálatok keresztül vitelét czégünk nyerné el (árlejtésen is) ezen esetben az előmunkálatokért járandó kétezer frt dijtól elállnánk. Az előmunkálatok megrendelés esetén a legrövidebb idő alatt elkészithetők lennének, a tervezet keresztül vitelénél arról is gondoskodva volna, hogy a naponta szükséglendő vizbeszerzés és a viztartányba szállitás nem szünetelne. Megjegyezzük, hogy a vizgyüjtő teleppel kapcsolatban levő partnak megerösitésse megfelelő módon kell, hogy felépittessék, mivel az a gyüjtő telepnek egyik lényeges része. — Kolozsvári vizvezeték, és csatornázási vállalat.

— **Köszönetnyilvánitás.** A magyar kir. állami tanitóképző intézetben, évi május hó 27-én rendezett jótékonycélu hangverseny alkalmából potlólag a következő felülfizetések történtek. Dr, Szentkirályi Árpád gazdasági tanitézeti tanár 1 frt 50 kr. Városy Józsefné 1 frt 50 kr. A szives adományért hálás köszönetet mond az Igazgatóság.

— **Az „Erdélyi bank“** és takarékpénztár részv. társaság igazgató tanácsa f. hó 11-én tartotta rendes havi ülését, a melyen gr. Kornis Viktor elnöklete mellett jelen voltak az igazgató tanácsrészéről: Deáky Alhert, dr. Kiss Mór, Merza Lajos, Sándor József, br. Wesselényi Béla, gr. Wass Béla, az igazgatóság részéről: gr. Teleki László elnök, Eisenstein Manó és Lendvay Emil vezérigazgató. Az ülés megnyitásakor napi rend előtt az igazgatótanács és az igazgatóság lelkes óvációban részesitette gr. Kornis Viktor elnököt a legfelsőbb kitüntetés alkalmából. Lendvay vezérigazgató jelentést tesz az üzlet menetéről az utolsó tanács ülés óta, melyből az igazgatótanács megelégedéssel konstatálta, hogy a bank minden egyes üzletága emelkedett. Főleg a betéttállag és a váltótállag és a váltótárcza mutat fel nagyobb emelkedést. Vezérigézgató bejelenti továbbá, hogy Kiss Ernő igazgatósági tag Budapestre való áttelepedése miatt beadta lemondását, a mit ugy az igazgatóság, valamint az igazgatótanács sajnálattal tudomásul vett.

— **Mihalovits Béla** okleveles gyorsirás tanár több oldalról jövő megkeresésnek engedve julius és augusztus honapokban 24 órából álló gyorsirási tanfolyamot nyit Gabelsberger-Markovits rendszeréből, ugy teljesen kezdő, mint haladób számára. Kellő számu női tanfolyamot is létesit.

— **Dr. Moldován Gergely** egyetemi tanár a naszódi és a belényesi főgimnásiumok érettségi vizsgálataihoz főigazgatói helyettesnek s illetőleg miniszteri biztosnak lett kikülve. Naszódon az érettségi vizsgálatok f. hó 21, 22, 23, és 24-én, Belényesen 28, 29, 30 és jul. 1-én tartatnak meg.

— **Eljegyzés.** D. Szász Károly volt orsz. képviselő, Szász Domokos ev. ref. püspök fia, jun, 16-án j gyezte el Marosvásárhelyt Schuster Lujzika kisasszonyt, Bedőházi János tanár és ismert iró hugát.

— **A gordonhordozó magán mulatsága.** A szerdai sétatéri czigányzenekar gordonhordózója saját külön jövedelmi forrást nyitott magának. Ugy látszik a gordonhordozás nem nagyon jövedelmező mesterség, mert a legnagyobb muzsika dajkája, mig a banda a kioszk előtt vigan zenélt, a sétányon üdülő közönséget „megtányérozta“. Az összeszedett garasokat aztán gondosan zsebeibe rejtve, tányérjával együtt beiitnt a kioszk labyrintusába. Ki hinné, hogy egy élhetetlen gordonhordózó — élelmes tányérozó lehet?

— **Testedző intézményeink multja** Kolozsvárt czimen Kőváry László történetiró egy nagyon érdekes történeti munkát irt a tornaünnepély elnöksége felkérésére. A mü több fejezetre oszlik. Az I-ben sportjaink nemzeti missiójáról szól, az II.-ban tárgyalja az 1848 előtti sport mozgalmakat, utalva azok vezetőire Wesselényi, Széchenyi, Kendeffy Ádám, Béldy Ferencz, Biasini Kajetán, Farkas Sándor, Teleki Domokos, Jósika Lajos, Bethlen Domokos és Farkas, Bornemisza János és Ignácz, Mikes Károly és János, Teleki Mihály és Elek, Horváth Ferencz, Toldalagi Ferencz, Gyulai Lajos, Szilvási Miklós, Dégenfeld Ottó, Kemény Domokos és György, Bánffy Miklós, Bálintit József grófokra és bárókra, kik előljártak és alapitványokat tettek.

E sport élet tette edzetté Bem tábornok II. és a többi zászlóalj jeles, viharokkal és megpróbáltatásokkal daczoló katonáit. A III. fejezet szól a negyvennyolcz utáni időktől a jelen korig, felölelve a sportokat és azok keletkezése és fejlődése egymásutánját feltüntetve. E fejezet szereplőinek nagyrésze mai kor emberei. Ezért e helyen névleg nem soroljuk elé.

A füzetből már elfogyott az első kiadás.

Holnapra, a tornászok sport-ünnepélyére uj kiadást nyomtatnak s abba beillesztik a torna és vivó ünnepély győzteseinek névsorát is. Az érdekes mü az estély pénztáránál lesz kapható.

— **Házasság.** Özv. Tinkovai Matskási Ferenczné, Grundemann Falkenberg Juliette róm. szt. birodalmi grófnő örömmel tudatja leányának Tinkovai Matskási Juliának, Markus és Batizfalvi Máriássy László cs. és k. őrnaggyal a II. Vilmos német császár 7-ik huszár ezredben, 1897. junius 19-én leendő egybekelését. Sz.-Kis-Almás.

— **Halálozás.** Egy derék ember, szerető család apa és jó rokon elhunytáról szól az alábbi gyászjelentés: Alattirtak a mélyen sebzett szivkeserü fájdalmával jelentik, hogy a hü és gondos férj, az önfeláldozó apa, a jó testvér, a feledhetetlen rokon és barát Tarcsalfalvi Pálffy Ferencz ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag, a sz.-kereszturi unitárius egyházkör gondnoka, egyházi tanácsos stb. folyó hó 15-én délután ½10 órakor 51 éves korában, boldog házaséletének 23-ik évében, aránylag rövid szenvedés után elhalt. Kidölt az oszlop, mely édes övéinek biztos támasza vala s a széthulló romok közt nem maradott részökre egyéb, mint a multra való hálás és kegyeletes visszaemlékezés, a jelennek gyötrő keserve és a mennyei Gondviselésbe vetett keresztény hit vigasztaló szava, mely örökre elválást nem ismer. Sz.-Udvarhely, 1897 évi junius hó 16-án. Neje: Ugron Borbára. Gyermekei: Ferencz, Jenő, Béla, Zoltán, Laczi. Testvére gyermekei: Pálffy Ilona, Pálffy Gyula, Pálffy Mihály, Pálffy Ákos, Pálffy Jenke. Testvérei: Mihály, Károly.

— **A jósziv-sorsjegyek** huzásán a következő nagyobb nyeremények huzattak ki: **10.000** frtot nyert 3860 sorsz. 81 sz., **1000** frtot 2021 sorsz. 95 sz. és 7429 sorsz. 72 sz., **500** frtot 5398 sorsz. 46 sz, és 5885 sorsz. 46 sz., **100** frtot 4 sors. 24 sz., 1681 sorsz. 83 sz., 2624 sorsz. 99 sz, 4023 sors 74 sz. 4755 sorsz. 19 sz., egyenkit **25** frtot nyertek: 1992 szorsz 55 sz. 1787 sorsz. 84 sz., 2072 sorsz. 100 sz. 3736 sorsz. 18 sz.. 5115 sorsz 24. sz. 5556 sorsz. 24 sz, 6768 sorsz. 85 sz. és 7131 sorsz 25 sz.

— **A „Főváros Lapok“ megszünt.** A „Fővárosi lapok“, a melyet Tóth Kálmán alapitott huszonnégy év előtt s ujabb időben politikai lappá lett, hosszas vergődés után tegnap megszünt, azaz beleolvadt a kormánypárti Magyar Ujság-ba.

— **Miért kukorékol a kakas?** Hogy a kakasok miért kukorékolnak minden hajnalban, az oly probléma, melyen a tudós zoológusok még sokáig fogják a fejüket törni. A következőkben közlünk egy magyarázatot: A „Praticien Industriel“ azt mondja, hogy reggel, mikor a kakas felébred. nyujtózkodik és e közben verdesi a szárnyaival a földet. Ebben az állásban mi sem természetesebb, minthogy kukorékoljon. Az bebizonyitott tény azonban, hogy a kakas nem tud kukorékolni a nélkül, hogy szárnyaival ne verdesse a földet. Ha egy éneklő embert figyelünk meg, ez sem fogja karját keresztbe tenni, hanem igyekezni fog azokat szétterjeszteni.

— **Tartós gyógysiker.** Fájdalmas csuznál, a derék-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmainál a „Moll féle franczia borszesz és só„-val való bedörzsölés sikerrel használtatik. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és. k. udv. szállító által Bécs, I, Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszertárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készitmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláirásával.

— **Ügyvédjelölt** állandó irodai alkalmaztatásra ajánlkozik. Bővebb felvilágositással lapunk kiadóhivata szolgál.

MÜVÉSZET.

Az aradi szinház szubvenciója. A napokban az a hir terjedt el több lapban, hogy Leszkay háromezer forintot kapna évenkint szubvencióban a kormánytól, ha kötelezné magát arra, hogy a téli szezónon át opera-előadásokat is tart. Ez a subventió azonban nem elegendő, mert legfölebb egy jó zenekart lehetne fönntartani. Egyik aradi lap szerint az operai szubvenciós hir, a mely különben minden nyár szezontalanságának állandó hire, — az idén is csak a meleg szüleménye és a szubvenczió ügye ma alig haladt messzebbre, mint a hol azelőtt volt. Az állandó téma talán még kisért egy darabig, hanem aztán a közönség nemsokára ujra napirendre fog térni felette.

TANÜGY.

Kereskedő tanonczok vizsgája. A kolozsvári kereskedő társulat által fenntartott kereskedő tanoncz iskolában a f. é. 1896/97-ik tanévet befejező közvizsgálatok jun. 20-án, vasárnap, d. e. 8—12 ig s d. u. 3—5 óráig fognak megtartatni a kereskedelmi akadémia helyiségében, mely nyilvános vizsgálntokra az érdeklődőket tisztelettel meghivja az iskola igazgatósága.

A szamosujvári m. kir. állami főgymnasiumban, melyben f. évi szeptember hó 1-én a VIII-ik osztálya is megnyilik, az 1897/8 tanévre szóló beiratások már a f. tanév végén — és pedig junius hó 30-tól julius hó 5 ig (bezárólag) — fognak eszközöltetni s a f. évi szept. hó elején csak abban az esetben vétetik még föl tanuló, ha az illető osztályban, melyre jelentkezik, még hely maradt fönn.

Szerkesztőségi üzenet.

„Kikelet“. Zsenge tehetség korai terméke.

„Tudjuk mi azt“ Ha verset is oly jól tudna irni, kiadnók.

„Este van“ Homályos a befejezése. A „Fecske madár“, „Utra keltem“ és „Ott a bércz“ sikerültebbek, de sikerültebbeket kérünk.

„Kincses Kolozsvár“. A ki azt hiszi, hogy a piszok és trágya költöi. tárgy, annak fogalma sem lehet a költészetről.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Országgyülés.

Bpest, jun. 18.

A ház mai ülésén Szilágyi a ház elnöke bemutatta Marostorda megye kérvényét s azután a szentesi népgyülés határozatát, mely a kvótaemelés és a 16 §. ellen tiltakozik.

Ezután következett a napirend, de mivel a házban csak 87 képviselő jelent meg, a mai ülést felfüggesztették.

Szünet után a honvédelmi javaslatot harmadszori olvasásban elfogadták.

A bünvádi perrendtartás tárgyalását folytatták ezután. Madarász Imre felszólalásában, a 48-iki törvény ujabb törvény létesitését szükségtelennek tartja.

Buzáth a javaslat ellen szólva kijelenti, hogy Erdély miniszter ur a szabad sajtó 50 éves jubileumát másképen ünnepelje!

Holló Lajos azt mondja, hogy a kormány azért akarja a sajtót megrendszabályoztatni, mert terveinél alkalmatlan.

Mentő-egylet palotája.

Budapest, jun. 18.

Bécsben a „Mentő-Egyesület“ palotáját a király jelenlétében megnyitották.

Az aratás érdekében.

Budapest, jun. 18.

A kormány szorgosan foglalkozik azon intézkedéssekkel, melyek a végre szükségesek, hogy a magyar alföldön az aratás nyugodt lefolyását biztositsák. A tegnapi nap folyamán két értekezlet is tartatott e tárgyban.

Az egyiket a belügyminiszter hivta össze az érdekelt megyék főispánja és alispánjaiból. Ezen értekezleten megjelent a földmivelésügyi miniszter is. A másik értekezletet a földmivelésügyi miniszter tartotta meg, meghiván magához az érdekelt megyék gazdasági egyesületeinek elnökeit és képviselőit. Ezen értekezleten viszont a belügyminiszter is részt vett.

A belügyminiszter által messze ható intézkedések történnek oly irányban, hogy azok az aratók, a kik dolgozni akarnak, legyenek akár helybeliek, akár idegennek, akadálytalanul dolgozhassanak és ezeknek minden zaklatása és fenyegetése praeventiv intézkedésekkel lehetetlenné tétessék E végre nemcsak a csendőrség létszáma ez alkalomra az érdekelt megyékben lényegesen megszaporitottatott, hanem a leginkább exponált pontokra katonai erőt is fog kirendeltetni.

Ugyancsak a belügyminiszter intézkedett aziránt, hogy a törvényhatósági tisztviselők, különösen pedig a főszolgabirák az aratási időre a folyó ügyek vezetésétől lehetőleg felmentessenek, ugy hogy egész figyelmünket a felmerülő munkás kérdéseknek szenteljék s a munkaadók és munkavállaló közt fölmerülő netalálni kérdéseket a helyszinen a legrövidebb uton igazságosan elintézzék, nemkülönben arról is gondoskodott a belügyminiszter, hogy a nép falvanként felvilágositassek arról, hogy a netalán strájkkal csak látszólag sujtja az illető gazdát, első sorban azonban saját extistentiáját és jövőjét teszi tönkre, mert a gazda utoljára is idegen munkásokkal fog segiteni magán, s már ha egyszer idegen munkásokhoz folyamodott, alig fog egyhamar a helybeliekhez visszatérni; azt pedig, hogy a vidéki munkások elriasztassanak, az állam minden eszközzel meg fogja akadályozni.

A földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy a Mezőhegyesre, a mely az alföldnek centrumát képezi s a mely minden tekintetben alkalmas arrra, hogy ilyen czélra felhasználtassék, s hogy ott bármily létszámu munkás elhelyeztethessék, és élelmeztethessék, az ország felvidékéről a legközelebbi napokban egy nagy munkás tartalékot állit be, a mely addig, a mig szükség nincs rá, Mezőhegyesen fog valamely foglalkozást találni, de ha arról van szó, hogy valamely nevezetesebb ponton, szerződött aratók utolsó perczben felmondják a munkát s a földbirtokos hibáján kivül annak egész évi termése veszélyeztetve van, Mezőhegyesről megfelelő munkáscsapatok azonnal a veszélyeztetett helyre indittassanak; a munkabérek természetesen az illető földbirtokos terhére esvén.

A mezőhegyesi munkástartalék ügyének egységes és gyors intézésére, az aratás idejére a gazdasági főigazgató mezőhegyesre rendeltetett, ki is a mezőhegyesi jószágigazgazgató közbejöttével fogja az actiót odalenn vezetni; arról is gondoskodás történt, hogy eszközök, mint kaszák stb. megfelelő mennyiségben álljanak rendelkezésre. A kereskedelmi miniszter pedig az iránt intézkedett, hogy az arad-csanádi vasutak közbejöttével Mezőhegyesen a vasuti forgalom akkép láttassék el, hogy onnan a szállitani kivánt aratócsapatok a leggyorsabban, esetleg különvonatokkal is a veszélyeztetett helyre expediáltassanak; nemkülönben Mezőhegyesen is a munkások szállitása a leggyorsabban bonyolittassék le.

Kneipp meghalt.

Wörishofen, jun. 17.

Tegnap délután a következő sürgönyt vettük:

Kneipp Péter ma reggel 4 órakor meghalt.

A marathoni hős a dutyiban.

Budapest, jun. 18.

Athénből jelentik, a tavalyi olyimpiai játékok győztese, a marathoni hős, a hires Louys, az elsők egyike volt, a kik a törökök elöl megfutamodtak. A hőst ezért mint katonaszökevényt fogságra vetették.

Betegség a török seregben.

Konstantinápoly, jun. 18.

Thessaliában az esőzés szakadatlanul tart, a mi az aratást nagy részben tönkre tette. A nedves időjárás azonban a török csapatok egészségi állapotára is rossz következményekkel jár. A betegedési esetek száma a hadseregben mind jobban szaporodik, s minden nagyobb helységben sok ház hórházzá lett átalakitva. Bár a betegségnek ez időszerint még nincs epidemikus jellege, mindazonáltal a kellő intézkedéseket megtették, hogy egy esetleges typhusjárvány kitörésének elejét vegyék.

Görög leányok a szultán háremében.

Budapest, jun. 18.

Kamalinából s más epiruszi községekből tizenhét fiatal görög leányt hoztak ide, mint foglyokat. Egyelőre a főkormányzó háremébe internálták őket s mint mondják, hogy ezeket a szultán háreme részére szemelték ki. Mihelyt kipihenték magukat, tovább szállitják őket Konstantinápolyba.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb **szivarka-papir.**

Teljesen glycerin-mentes. Kapható mindenütt **2, 3** (patent) és **10** kros csomagokban.

Nagybani elárusitás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

dohány nagy- és különlegességi árudájukban

KOLOZSVÁRT.

N. B. Ugyanazon papirból készülnek a kedvelt **Clubhüvelyek.**

Véd- és ismertetőjegy: **Cigarettázó szemüveges ur.** (22—40)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 4591—1897. 486. (2—2)
v. t.

Árlejtési hirdetmény.

Maros-Vásárhely szab. kir. város tanácsa, a város közönsége által épitendő gőzfürdő munkálatainak vállalat utján leendő biztositására zárt irásbeli versenytárgyalást hirdet.

A gőzfürdő épitési költsége 29.764 frt 33 krral, a gőzfürdő berendezése 12739 frt 90 krral van előirányozva.

Ajánlat tehető az összes munkákra együttesen, vagy külön az épitési és külön a berendezési munkálatokra.

Az épitési költség 5%-át kitevő bánatpénzzel ellátott ajánlatok **folyóévi julius hó 1-sőjének d. e. 12 óráját** adandók be a polgármesteri hivatalba.

Később érkezett ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A város közönségének jogában áll a vállalkozók közül, tekintet nélkül a felajánlott egységárra szabadon választani, esetleg uj pályázatot is hirdetni.

Terv, költségvetés és épitési feltételek a városi mérnöki hivatalban tekinthetők meg.

Marosvásárhely szab. kir. város tanácsának 1897. junius hó 5-én tartott üléséből. **Geréb Béla,** s. k.
polgármester.

Sz. 862—1897. végr. 490. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbiróság 1897. évi 8810. számu végzése következtében Dobál Antal ügyvéd által képviselt Jakab Elek javára dr. Lévy József ellen 90 frt s jár. erejéig 1897. május hó 8-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján felül lefoglalt és 1108 frtra becsült butor és ruhanemüből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. jbiróság 10570.—896. számu végzése folytán 90 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi márczius hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 26 frt 25 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Kolozsvárt alperes lakásán leendő eszközlésére **1897. évi junius hó 25-ik napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Kolozsvárt, 1897. évi jun. hó 13. napján. PAPJENŐ,
kir. bir. végrehajtó.

„AGRÁR"
takarékpénztár részvénytársaság
MAROSVÁSÁRHELYT.
(Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.)

A társaság főczélja a **mezőgazdasági hitel** előmozditása.

Üzletkörünkből kiemeljük a következőket:

a.) **Takarékpénztári betétek** átvétele ez idő szerint 4½% **naptól napig számitott kamat** mellett. A kamat-adót a társaság sajátjából fedezi. A betétek rendszerint **felmondás nélkül** fizettetnek vissza.

b.) Mezőgazdasági és üzleti **váltók leszámitolása** és viszleszámitolása.

c.) **Jelzálogkölcsönök adása** (földbirtokra) és pedig **kamatozó kötvény kölcsönök** 15 vagy 20 évi:

továbbá **törlesztő kölcsönök** 30 vagy 50 évi idő tartamra.

A jelzálog kölcsön kérések hiteles telekkönyvi kivonattal és kataszteri birtokivvel szerelendők fel.

Az összes kölcsönök igen jutányos feltételek és mérsékelt kamat mellett nyujtatnak.

Agrár takarékpénztár részv. társaság
491. (1—6) **Marosvásárhelyt.**

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláirását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhév, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisitások törvényileg fenyittetnek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A. Moll" feliratu ónozattal van zárva.

A Moll-féle franczia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsilapitó bedörzsölési szer köszvény, csuz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 90 kr.

Moll Salicyl-szájvize.

(Főalkatrésze: füzőlysavas szikső.)

A mindennapi szájtisztitásnál különösen fontos bármely koru gyermekek, mint felnőttek számára; mert e szájviz a fogak további épségét biztositja s egyszersmind óvszer fogfájás ellen. — Egy Moll A. védjegyével ellátott üveg ára 60 kr.

Fő szétküldés:
MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó által,
Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesittetnek.

A raktárakban tessék **határozottan** MOLL A. aláirásával és védjegyével ellátott készitményeket kérni.

Raktár **Kolozsvárt:** Wolff J. gyógysz. — **Deésen:** Nik Ferenczné. — **M.-Vásárhelyt:** Bucher Károlynál — **N.-Enyeden:** Kovács József gyógysz. — **S.-A.-Ujhelyen:** Malartsik G. 116. (19—52)

A brassói portland czement-gyár

ajánlja az általánosan kitünőnek elismert

Portland Czementet

felelősség mellett

folyton egyenlő és teljesen megbizható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállitva, a **legolcsóbb árban.**

Kolozsvárt kapható:
Klemm Pál fakereskedő urnál (Telefon 79.), **Tessitori** és **Gurisatti** beton-vállalati czégnél és **Segesváry és Társai** kereskedő urnaknál. 99. (17—x)

Az „Adria" kerékpár

a legjobb és legelegánsabb kerékpár!

Az „Adria" kerékpár — az összes müszaki vivmányok felhasználásával a legkitünőbb angol anyagból van készitve.

Az „Adria" kerékpár — a hazai gyáripar egyik diadala.

Az „Adria" kerékpár — már az angolok által birt ázsiai gyarmatokon is hóditott magának piaczot.

Az „Adria" kerékpár — minden versenyen első dijakat nyer.

Az „Adria" kerékpár — egyenletesen könnyüjárásu, gyors és biztos.

Az „Adria" kerékpár — tartósságánál és megbizhatóságánál fogva a legolcsóbb kerékpár.

Az „Adria" kerékpár — könnyü fizetési feltételek mellett kapható az alulirt vezérképviselőségnél.

Egy évi gyári jótállás. Egy évi ingyen javitás.

Kitünően berendezett mechanicai műhely.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Erdélyrészi vezérképviselőség:

Grósz Frigyes urnál, Kolozsvárt,

472. (8—*) **Főtér 7. sz. Takarékpénztári épület.**

A LEGNEMESEBB ERDÉLYI

BOROK,

Segesvári TEUTSCH J. B.

jóhirnevü pinczéiből, a következő kereskedésekben kaphatók:

Brassóban: **Heszhaimer T. és L.-nél.**
„ **Zintz H. és Hart Kár.**
Fogarason: **Ravay N. Elek és Rössler.**
Kőhalomban: **Tomp József.** 492. (1—12)
S.-Szt.-Györgyön: **Kiss Pál és társai.**
Sz.-Udvarhelyt: **Gál János.**
Medgyesen: **Lehrer K.**
M.-Vásárhelyt: **Kauppe és Ekwert.**
Szász-Régenben: **Róth Vilmos.**
Beszterczén: **Schmidt Albert.**
„ **Fleischer testvérek.**
Deésen: **Nick Ferencz.**
„ **Rehák Ágost.**
Kolozsvárt: Segesváry és Társai.
Gyulafehérvárt: **Id. Misselbacher J. B.**
Szászvároson: **Zobel M. G.**
Piskin: **Zeidner Gusztáv.**
Nagy-Szebenben: **Billes János.**

A dugaszba égetett védjegy.

Telefon Hirmondó Kolozsvárt

még nincsen.

Szives tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy az eddig Széchenyi-tér 42. sz. a. létezett

mosó és tisztitó intézetemet

Belhid-utcza 25. szám alá

(„Erdély kávéház" udvarán)

helyeztem át s azt tetemesen kibővitettem.

Elvállalok tisztitásra mindennemü **fehérnemüeket, menyasszonyi kelengyét, csipke függönyöket,** mindennemü **pipere munkákat,** azonkivül **férfi öltönyöket** s minden a szaknámba vágó munkákat,

melyet a leglelkiismeretesebben eszközlök.

A legszolidabb szabott árak mellett, bővebb felvilágositással személyesen szivesen szolgálok, **fürdő idényre ujjitás** képen öt forinton felüli megbizásnál öt kilóig, a térti portót én fizetem.

A nagyközönség további szives támogatását kérve maradtam kiváló tisztelettel:

493. (1—6) **DAVIDOVITS LIPÓT,**
az első kolozsvári mosó és tisztitó int. tulajdonosa.

A Kolozsvári közuti vasut r. t. mint a **Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.**

Központi iroda: Belmagyar-u. 6. Raktár: Vasut mellett, saját telepén.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a. t. közönséget értesiteni, hogy a magyar általános hitelbank szén osztályának képviseletével s illetve urikány-zsilvölgyi (lupényi) kőszén bányákból származó s alatt osztályozott szénanyagok kizárólagos eladásával bizattunk meg:

Eladási területünk:

1. Kolozsvár város és vidéke;
a következőleg felsorolt vasutvonalak:
2. Kolozsvár—Mezőtelegd;
3. „ —Deés—Zilah;
4. Deés—Besztercze;
5. Kolozsvár—Gyéres—Kocsárd—Tövis—K.-Kapus;
6. Gyéres—Torda;
7. Kocsárd—Marosludas—Marosvásárhely—Szászrégen;
8. Marosludas—Besztercze;
9. Tövis—Gyulafehérvár—Piski—Petrozsény;
10. Gyulafehérvár—Zalatna;
11. Piski—Vajdahunyad.

Az eladásra kerülő elismert kitünő minőségü szén következő osztályozás szerint szállittatik:

1.	Lupenyi	darabos	szén.
2.	„	salon	„
3.	„	koczka	„
4.	„	dió	„
5.	„	rostált akna I.	„
6.	„	porment. „ II.	„
7.	„	akna III.	„
8.	„	dara	„
9.	„	raktári por	„
10.	„	kovácsoló	„

Azonkivül elfogadunk megrendeléseket

I. a felső szileziai [zaborsai] bánya dio pirszén
I. a „ „ „ „ koczka „

szállitásra.

Az eladás helyt Kolozsvártt **bérmentve házhoz szállitva** többi állomásokra Lupeny állomáson kocsikba rakva, esetleg megállapodás szerint rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltetnek.

Árakkal, méltányos szállitási feltételekkel s egyébb a szénszállitásra vonatkozó felvilágositással bármikor s postafordultával szivesen szolgálunk.

Pontos, gyors és kifogástalan szállitásra kiváló gondot forditunk. Megrendelések csakis hozzánk czimzendők.

Kolozsvár 1897 év junius havában

A kolozsvári közuti vasut r. t. mint a
Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.

475. 5—6

ELŐPATAK
GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállitáson kitüntetett gyógy-vize Európa legjelesebb bálnelogusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzsábában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, máj és lépdaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj s váltólázakból származott lépdagoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és hugyhólyag hurutos bántalmaiban kezdődő hugy- és fövénykő-lerakodás a hugykőképződéseknél, a méh idült tömüléseinél, daganiál, fehérfolyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuzbajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg- és hideg ásványviz-fürdők, friss kecske-tej, hidegviz gyógymód, massage, svéd-tornászat** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van **orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba** áll a közönség rendelkezésére napi ár **60** krtól fennebb. — A szobák árai **május 15-től julius 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30%-kal olcsóbbak.** Az éttermekben **nagyon jutányosan étkezhetni.**

Szórakozásul vannak **parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, tornászat, csolnakázó tó, szinház, hangversenyek, bálok s kirándulások;** ugyszintén egy elsőrangu **czigány zenekar.**

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydij-mentességben részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a **földvári vasut állomáson** szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső **Előpatakra magán- és társas** kocsik szállitják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha **csak egy személy** jelentkezik **2** frt; több személynél személyenként **1 frt 30 kr.** fizetendő. **Egy** magán-kocsi dija **3** forint. Ezen kocsikra jegyek a **földvári állomásfőnöknél** válthatók.

Minden megkeresésre utasitást és felvilágositást készséggel ad

Előpatak, 1897. május hó.

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

462. 5—20.

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.